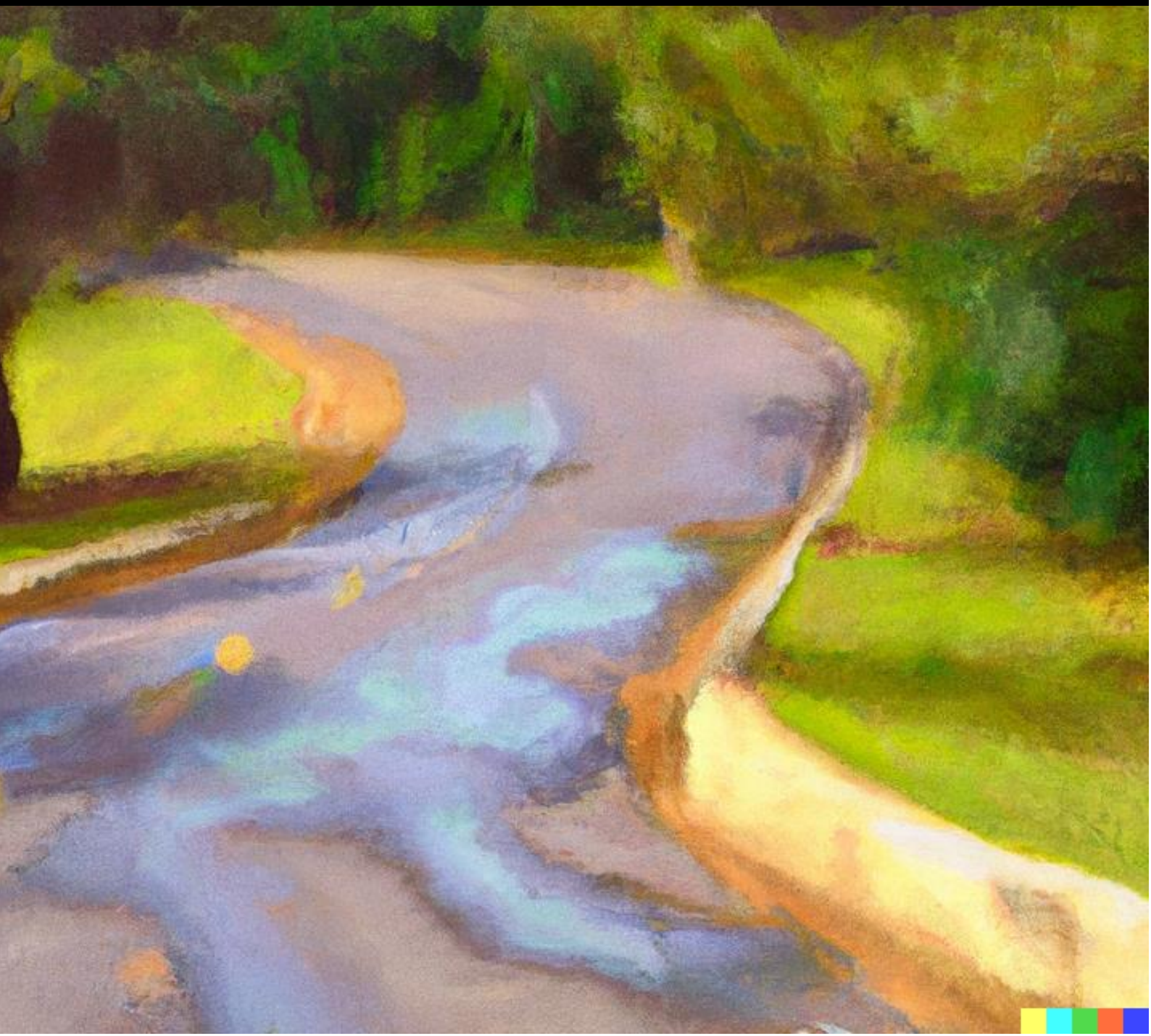

SLUTTRAPPORT GODE DEMENSFORLØP 2021-2023

USHT Agder (vest)

INNHold

Kort sammendrag av arbeidet.....	3
Bakgrunnsinformasjon	4
Utviklingscenterets arbeid sammen med kommunene	5
Resultater	12
Drøfting av Suksessfaktorer	18
Veiviser demens	19
Vedlegg.....	21

Bakgrunnen for dette prosjektet har vært å bidra til at kommunene i Agder (vest) kan sikre god oppfølging av et økende antall personer med demens og deres pårørende gjennom økt kunnskap, gode systemer og tiltak. Målet er at innbyggere ikke skal møte demens alene, men sikres rett tjeneste til rett tid og at ansatte de møter har kompetanse om demens, følger anbefalingene i nasjonal faglig retningslinje om demens og rådene i veiviser demens.

I prosjektet har det eksisterende interkommunale fagnettverket i demens vært en viktig samarbeidsaktør. Nettverket består av ressurspersoner i alle Agder (vest) sine kommuner (med unntak av Åseral som har inngått et samarbeid med Setesdalsregionen og Agder øst). Flere av ressurspersonene har sentrale roller, som for eksempel demenskoordinatorer i sine hjemkommuner. Nettverket har eksistert siden 2012.

For å kartlegge kommunens tilbud og tjenester til personer med demens og deres pårørende ble det utformet et kartleggingsskjema. Dette ble utarbeidet av prosjektleder og leder i USHT Agder (vest), med gode innspill fra Helsedirektoratet. Skjemaet ble sendt ut til alle kommuner i Agder, sammen med en invitasjon til dialogmøter. I prosjektperioden har vi gjennomført dialogmøter med 8 av 9 kommuner, totalt 14 møter, både fysiske og digitale. I møtene har det vært ledere på ulike nivåer, rådgivere og ressurspersoner i demens, eksempelvis demenskoordinatorer og hukommelsesteam.

Formålet med dialogmøtene har vært å samle aktuelle ledere og ressurspersonene for å få status og retning på demensarbeidet i hver kommune. Prosjektleder informerte om formål med selve prosjektet, og la frem resultater fra kartleggingsskjema, som var utfyllt og sendt inn på forhånd. Deltakerne supplerte og reflekterte sammen over status. Videre ble deltakere utfordret på hva de ønsket å jobbe med i sin kommune og man tilstrebet å sette en retning, med konkrete mål, når det var mulig.

Hver kommune har arbeidet selvstendig og selv tatt ansvar for forbedringsarbeid for å få til best mulige demensforløp i sin kommune. Tidlig diagnostisering og oppfølging har vært et hovedfokus i prosjektet. Tiltakspakke demens har vært en metode som har blitt anbefalt som et godt tiltak for å imøtekomme behov for oppfølging etter diagnose. Det har vært svært nyttig å samarbeide på tvers mellom kommuner i dette arbeidet, erfaringer og utfordringer har blitt villig delt.

I prosjektperioden har vi hatt fire fysiske og tre digitale samlinger med demensnettverket.

Prosjektet har resultert i økt fokus på demensforløp alle våre kommuner, bedre nettsider for brukere og pårørende om demens, 7 av 9 kommuner har innført eller er i gang med å innføre tiltakspakke demens. Det er utarbeidet brosjyre med kontaktinformasjon til hukommelsesteam/kontaktpersoner i hver kommune. Disse er tilgjengelig for helseforetak for å dele ut til de som utredes for demens i spesialisthelsetjenesten for å sikre best mulig tidlig oppfølging av personer med demens og deres pårørende.

Suksessfaktorer har vært dialogmøter på tvers av sektorer og tilrettelegging av erfaringsdeling på tvers på nettverkssamlinger og med aktuelle faglige tema. Prosjektleder har bistått aktivt i deling av aktuelle ressurser på samlinger, via e-post og gjennom nyhetsbrev.

BAKGRUNNSINFORMASJON

Navn på USHT

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester Agder (vest)

USHT Agder (vest) er lokalisert i Kristiansand (vertskommune). Til sammen er det p.t 25 ansatte fordelt på ca 18,8 årsverk. Prosjektleder har vært ansatt i USHT siden 2018 og har en 100% stilling som fagkoordinator i demens.

Navn på kontaktperson i USHT, e-post og telefonnummer

Navn	Epost	Telefonnummer
Anne-Marte Stubhaug Klem	Anne-marte.klem@kristiansand.kommune.no	41041661
Olga Espegren	Olga.r.espegren@kristiansand.kommune.no	99435643

Hvilke kommuner var med?

Navn på kommune	Antall innbyggere	Antall personer med demens (2025)	Evt. kommentarer
Farsund	9637	243	
Flekkefjord	9216	246	
Hægebostad	1767	39	
Kristiansand	115 569	2180	
Kvinesdal	6024	144	
Lindesnes	11 122	522	
Lyngdal	10 751	215	
Sirdal	1837	47	(deltatt på nettverk, men har ikke takket ja til dialogmøte (r))
Vennesla	15 294	275	
Åseral			Tilknyttet demensnettverk i Agder (øst)

UTVIKLINGSSENTERETS ARBEID SAMMEN MED KOMMUNENE

USHT Agder (vest) har de siste årene jobbet strategisk og målrettet for å komme tettere på kommunene.

Det har vært et fagnettverk i demens på tvers av kommunene i Agder vest i mange år, med god oppslutning og deltakelse. Vi valgte å bruke denne eksisterende samarbeidsarenaen i prosjektet. Begrunnelsen for å benytte eksisterende arena var å unngå flere arenaer med overlappende mandat og samtidig ha arena for kontinuitet og oppfølging videre etter prosjektperioden. Prosjektleder har ledet nettverket siden 2018 og vurderte det også gunstig å samarbeide videre med allerede etablerte kontaktpersoner.

Vi startet opp med e-post til ledere og resurspersoner i nettverket med invitasjon til å ha dialogmøter med USHT (ett for hver kommune) og å kartlegge status i demensforløp i egen kommune.

FORANKRING OG REKRUTTERING AV KOMMUNER

Arbeidet med forankring har i hovedsak vært gjennom dialogmøter med ledere på tvers av enheter i kommunene. Kommunalsjef innen helse, men også med ledernivå under, samtidig med at fagpersoner innen demensfeltet også har vært involvert i prosessen.

Til tross for mange år med nettverk, har man ikke samarbeidet strategisk med ledelsen i de ulike kommunene for å få til utvikling og forbedring av gode demensforløp. Ledere på ulike nivå deltok i dialogmøtene, sammen med fagpersoner med dedikerte ressurser innen demensfeltet. Det opplevdes meningsfylt å samle disse i samme møte, også på tvers av tjenester. Her hadde USHT en tilretteleggerrolle for å skape en lokal arena i hver kommune hvor demens ble løftet en eller flere ganger i prosjektperioden. Vi mener dette var lurt og at det hjalp både fagpersoner og ledere å sammen se på demenstilbud i deres kommune, og gjøre kloke valg for retning og prioritering fremover. Møtet var viktig for å forankre arbeidet, både i prosjektet, men også internt i hver kommune.

Forankringen har vært vedlikeholdt ved at vi har invitert til nye oppfølgingsmøter, nettverkssamlinger og egne nyhetsbrev.

For å få med kommunene sendte vi ut en åpen invitasjon på e-post som inkluderte en informasjonsfilm om oppdraget Utviklingssenteret hadde fått fra Helsedirektoratet og lenke til et kartleggingsskjema. Vi erfarte at det var stor forskjell på kommunene. Noen kommuner takket raskt ja til dialogmøte og videre samarbeid, mens andre måtte «mases» på. Ressurspersonen (deltakere i det interkommunale nettverket) ble et viktig bindeledd mellom USHT og kommunenes ledere. Det var lettere å få til en dialog der det var dedikerte resurspersoner som også så verdien av samarbeidet med USHT. I de kommunene ble resurspersoner en pådriver.

Etter endt prosjektperiode vil vi sende ut en oppsummering av alt det gode arbeidet som er gjort i Agder de siste to årene til alle involverte parter i kommunene. Vi kommer til å fortsette med å tilby dialogmøter for de kommuner som ønsker, og anser dette arbeidet som kun påbegynt. Det blir en viktig satsning for USHT Agder (vest) fremover å være tett på kommunene i arbeidet med gode demensforløp. Vi fortsetter med å arrangere fysiske og digitale nettverkssamlinger hvert semester.

KARTLEGGING AV KOMMUNENES BEHOV

For å kartlegge kommunenes behov sendte vi ut en invitasjonsmail til kommunalsjefene i Agder vest kommunene, med ressursperson i demens på kopi. Prosjektleder valgte å spille inn en [film](#) med informasjon og fokus på viktige satsningsområder i demensomsorgen, det samfunnsdemografiske utfordringsbilde og viktigheten av rett diagnose til rett tid og tidlig oppfølging etter diagnose. Kommunene ble utfordret på å se på status i egen kommunen gjennom å svare på et kartleggingsskjema laget i Microsoft Forms. Siste spørsmålet i spørreskjemaet var om kommunen ønsket å delta på et dialogmøte samme med USHT Agder (vest) med forslag til ulike datoer og tidspunkt. Kommunalsjefene ble anbefalt å invitere med seg aktuelle ledere og ressurspersoner i demens på møtene.

I løpet av prosjektperioden har 8 av 9 kommuner svart på kartleggingsskjema og deltatt på ett eller flere påfølgende dialogmøter.

Spørsmålene i kartleggingsskjema ble laget med verdifull hjelp fra Helsedirektoratet.

Her er spørsmålene som ble stilt:

- Hvilken kommune jobber du i?
- Hva er din stilling/rolle i kommunen?
- Omtales tjenester til personer med demens i kommunenes planverk?
- I hvilke (n) plan (er), og er planen (e) politisk behandlet?
- Er dette et tilbud i din kommune? (avkrysning med diverse tilbud)
- Er «Tiltakspakke demens» implementert i hjemmetjenesten i din kommune?
- Dersom din kommune har en demenskoordinator/hukommelsesteam, vennligst oppfør fullt navn (e)
- Har kommunen rutiner som sørger for at personer med mistanke om demens får nødvendig utredning hos fastlege eller spesialisthelsetjeneste?
- Hvordan følges personer som er under utredning eller som har fått en diagnose opp av kommunen?
- Er tjenester til personer med demens tema på møte i fastlegens samarbeidsutvalg (evt. også allmennlegeutvalget)?
- Har kommunen systemer for samarbeid med frivillig sektor?
- Har kommunen et system for medvirkning på systemnivå for personer med demens?

Oppsummert oversikt av kommunenes videre behov og satsningsområder etter kartleggingsundersøkelsen og dialogmøte (r).

Kommune	Omtales tjenester til PMD i kommunenes planverk?	Videre behov og satsingsområder	Deltakere (roller) i prosjektet (dialogmøte)
Flekkefjord	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsette satsningen på «Tiltakspakke demens», involvere hjemmetjenesten i større grad • Behov for samtalegrupper for pårørende, kanskje i forlengelse av pårørendeskole? • Bedre samarbeid/kommunikasjon med fastlege og kommune med fokus på å opprette kontakt og tjenester der det er behov tidligere i forløpet • Stor andel av antall personer med demens i Flekkefjord blir utredet av spesialisthelsetjenesten. Bør utredes videre. Hva vil være bærekraftig på sikt? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalsjef • Leder på dagsenter og demenskoordinator • Enhetsleder hjemmetjenesten • Leder USHT • Fagkoordinator i demens USHT
Hægebostad	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Ønsker å se på muligheten for «Tiltakspakke demens» i en liten kommune => tilby en fast kontaktperson fra hjemmetjenesten som kan ha ansvar for støttesamtale og oppfølging før behovet for tjenester er til stede • Stor utfordring med samarbeid med fastlegen (e) grunnet bl.a. mye vikarleger. Hukommelsesteamet er gode på utredning, men det stopper ofte opp hos fastlegen. Får sjeldent tilbakemelding fra fastlegen om diagnose. • Behov for samtalegrupper for pårørende, kanskje i forlengelse av pårørendeskole? • Behov for å styrke frivillig innsats, har per dags dato ingen aktivitetsvenner 	<ul style="list-style-type: none"> • Leder Eiken bo og omsorgssenter • Sykepleier i hukommelsesteam og i hjemmetjenesten • Sykepleier i hukommelsesteam og på demensavdeling • Leder USHT • Fagkoordinator i demens USHT

		<ul style="list-style-type: none"> • Grunnet lav bemanning i hukommelsesteam (2 ansatte jobber en dag hver 6. uke) har teamet kun tid til kartlegging/utredning og ikke støttesamtaler. 	
Lindesnes	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for å øke kompetansen om demens til ansatte som jobber i hjemmetjenesten => øke andel ansatte, oppstart ABC • Fortsette å integrere og utvide modellen «Tiltakspakke demens» i hjemmetjenesten • Ønsker å se på muligheter for ulike avlastningstilbud for pårørende • Ønsker å bedre overgangen fra hjem til sykehjem for yngre og spreke personer med demens • Stort behov for å bedre samarbeidet med frivilligheten 	<ul style="list-style-type: none"> • Enhetsleder forvaltning og koordinering og ass. kommunalsjef • Enhetsleder hjemmetjenester • Demenskoordinator • Enhetsleder sykehjem • Enhetsleder rehabilitering og mestring • Leder USHT • Fagkoordinator i demens USHT • Klinisk ernæringsfysiolog USHT
Lyngdal	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for bedre samarbeid med fastlegene i kommunen. Liten respons i etterkant av kartlegging/utredning i hjemmet • Det er behov for tettere oppfølging/bedre system fra kommunen etter diagnostisering • Stort behov for å bedre samarbeidet med frivilligheten • Se på egne tilpassede løsninger innen velferdsteknologi 	<ul style="list-style-type: none"> • Virksomhetsleder institusjon og hjemmetjeneste • Demenskoordinator/ansatt i forvaltning • Avd. leder (demens) Lyngdal helsehus • Leder USHT • Fagkoordinator i demens USHT • Fagkoordinator i Lindring USHT
Kristiansand	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for en felles overordnet demensplan for kommunen og en videre overordnet strategi for videre satsning innenfor demensfeltet i kommunen • Det bør utredes/vurderes behovet for et ressurs/kompetansesenter • Behov for å øke kompetansen om demens til ansatte som jobber i hjemmetjenesten => øke andel ansatte, oppstart ABC • For lang ventetid for å få kartlegging/utredning av kommunenes hukommelsesteam 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalsjef for hjemmetjenester og rehabilitering • Virksomhetsleder for hjemmetjenester øst • Sykepleier i hukommelsesteam • Sykepleier i hukommelsesteam • Prosjektleder i demensforløp • Leder USHT • Fagkoordinator i demens

		<ul style="list-style-type: none"> • Stort behov for samtalegrupper for pårørende til personer med demens • Behov for informasjonsnettside om demens • Det er testet ut demenskurs for personer med demens i kommunen – hvordan blir veien videre 	
Farsund	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Demensvennlig samfunn • Spesialisthelsetjenesten utfører per i dag et stort antall av utredningene – ikke bærekraftig på sikt med økende antall PMD? • Små stillingsprosenter knyttet fagfeltet => sårbart • Fortsatt fokus på «Tiltakspakke demens» i hjemmetjenesten 	<ul style="list-style-type: none"> • Demenskoordinator og saksbehandler • Demenskoordinator og ergoterapeut • Rådgiver i helse og omsorg og folkehelsekoordinator • Fagkoordinator i demens USHT
Kvinesdal	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for bedre systematisk oppfølging etter diagnose. Fast kontaktperson fra hjemmetjenesten? • Behov for å øke kompetansen til ansatte om demens i hjemmetjenesten 	<ul style="list-style-type: none"> • Avdelingsleder hjemmetjeneste • Demenskoordinator • Leder USHT • Fagkoordinator demens USHT
Vennesla	Ja	<ul style="list-style-type: none"> • Det er laget en plan for å øke stillingsprosent for demenskoordinator i takt med behov • Behov for flere og mer differensierte dagaktivitetsplasser => etablert en egen arbeidsgruppe som skal jobbe med dette • Behov for lavterskeltilbud med oppfølging til PMD og deres pårørende • Økt fokus på implementering av velferdsteknologiske løsninger i tidlig demensforløp 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunalsjef • Enhetsleder hjemmetjenesten • Avdelingsleder koordinerende og helsefremmende tjenester • Avdelingsleder hjemmetjeneste • Rådgiver • Leder USHT • Fagkoordinator demens USHT
Sirdal	Nei	•	•

Kartleggingen av kommunenes arbeid i gode demensforløp har pekt på viktige behov i kommunene. Med utgangspunkt i behov har det blitt etablert arbeidsgrupper, søkt prosjektmidler og startet nye prosjekter, og nytt samarbeid er blitt etablert. Se konkrete eksempler på arbeid med kvalitetsforbedring under kapittel om «Resultater».

UTVIKLINGSSENTERETS SAMARBEID MED KOMMUNENE

Ved oppstart av prosjektet senhøstes 2021 så vi det hensiktsmessig å invitere alle kommunene i Agder vest til individuelle dialogmøter. Det var behov for å komme i kontakt og få bedre dialog med kommunene i regionen om demensfeltet. Vi trengte å få bedre innblikk på hva som rører seg i den enkelte kommune på demensfeltet. Hva fungerer bra og hva fungerer mindre bra? Hva er utfordringsbilde og hva er videre satsningsområder? I løpet av prosjektperioden har vi hatt fysiske og/eller digitale dialogmøter med 8 av 9 kommuner. Flere av kommunene har vi også hatt oppfølgingsmøter med. Alle kommunene har deltatt med ressurspersoner i demens, leder fra hjemmetjeneste samt kommunalsjef/enhetsledere på møtene. I forkant av møtene har kommunene svart på et kartleggingsskjema vist til tidligere i rapporten.

Behovene i kommunene kom enda tydeligere frem under dialogmøtene. På det første dialogmøte med hver kommune, ble målsettingen i Demensplan 2025 og Demenskartet presentert. Estimaterne på tall for antall personer med demens til gjeldene kommune ble en øyneåpner for flere ledere. Estimaterne har også blitt brukt i flere handlings- og økonomiplaner. Behovene som kom frem gjennom kartlegging og dialogmøter pekte på videre behov.

Nettverkssamlinger

Gjennom prosjektperioden har det vært arrangert fire fysiske nettverkssamlinger og tre digitale nettverkssamlinger.

Temaer på de fire fysiske heldagssamlingene:

1. Demensforløp i kommunen nå- hvor drømmer vi om å komme? (Kvinesdal)
2. Utredning og oppfølging- tverrfaglig samarbeid (Lyngdal)
3. Bruk av teknologi til personer med demens (Lindesnes)
4. Tiltakspakke demens
Pårørende og brukerinvolvering i arbeid med gode tiltak for personer med demens (Farsund)

I tillegg til de fysiske nettverkssamlingene har det vært invitert til tre digitale samlinger for ressurspersoner i demens med hovedfokus på erfaringsutveksling.

Prosessledelse

USHT Agder (vest) har kunnskap om prosessledelse som er hyppig brukt i prosjektet. Dette sikrer i større grad eierskap og involvering av alle i arbeidet, og er spesielt mye brukt på nettverkssamlingene. Med bedre eierskap og involvering, sikrer man at deltakerne i større grad implementerer det de lærer mellom nettverkssamlingene.

Nyhetsbrev

Det er i prosjektperioden sendt ut 4 nyhetsbrev med aktuelle nyhetssaker til inspirasjon og motivasjon til videre arbeid. Nyhetsbrevet er sendt bredt ut slik at de som kun har deltatt på kun dialogmøter, ikke nettverkssamlinger, har fått oppdatert info. Se nyhetsbrevene i vedlegg.

Prosjektinvolvering

Gjennom prosjektperioden har USHT bidratt til både skriving av prosjektsøknader og direkte prosjektinvolvering. Eksempelvis søknad om Aktivitetsdosett og Min Memoria sammen med Kvinesdal og «Støtte og avlastning til pårørende med særlig krevende omsorgsoppgaver» med Lindesnes kommune. Sistnevnte prosjekt er et pågående prosjekt der USHT Agder vest bidrar med kompetanse, støtte og veiledning.

USHT Agder (vest) og kompetanse

Kommunene har ulik størrelse og kompetanse. Det som har vært viktig er å hjelpe kommunene til å sette demensforløp på agenda, også hos toppledelsen i kommunen. Ved å ha et konkret oppdrag fra Helsedirektoratet, har vi opplevd at det har bidratt til å lettere få med toppledelsen i kommunene i en travel hverdag. Det blir en anledning til å løfte fagfeltet litt høyere opp enn man gjør til vanlig.

USHT Agder (vest) har god kjennskap til de ulike kommunene og kan lett anbefale hvem som bør samarbeide med hvem ut fra behov og styrker hos kommunene. USHT har videre en spisskompetanse på fagfeltet, og på nasjonale føringer og anbefalinger. Disse deles med aktuelle fagpersoner og ledere i kommunen.

Rammer

Kommunene har ikke hatt dedikerte prosjektressurser, men har jobbet med arbeidet i ordinær drift. Noen kommuner har søkt Statsforvalter om kompetanse- og utviklingstilskudd til implementering av tiltakspakke demens. USHT Agder (vest) har hjulpet noen av kommunene med å søke tilskuddsmidler.

USHT Agder (vest) har hatt prosjektleder i 40% fra 01. juli 2022 og ut året. 30% prosjektledelse i hele 2023. Leder USHT har deltatt på alle dialogmøter sammen med prosjektleder. Videre har USHT leder deltatt på de fleste nettverkssamlinger og bidratt i planlegging av kartleggingsskjema og i ulike deler av prosjektet. Flere andre ressurspersoner i USHT har bidratt på tema på nettverkssamlinger.

Ulemper

I prosjektet har USHT Agder (vest) hatt en veileder-rolle og ikke et mandat til å kreve og pålegge kommunene å arbeide systematisk med gode demensforløp. Det har vært viktig, men også til tider noe utfordrende, å stå på sidelinjen å heie og være pådriver. Engasjementet for fagområdet er stort i USHT, men oppleves ulikt i møte med kommunene.

Mange kommuner opplever økonomisk krevende tider og det erfarer at det da er ekstra utfordrende å jobbe med kvalitetsforbedring, særlig når prosjektet ikke har kunnet tilby økonomiske ressurser. Det har derfor vært viktig å møte kommunene med en ydmyk holdning, samtidig som det i enda større grad har opplevdes nyttig å peke på lavt hengende frukter som kan gi gevinster.

RESULTATER

Kompetanseheving i demensomsorg

Demensplan 2025 peker på viktige satsningsområder og mål for demensomsorgen i Norge. Den nasjonalfaglige retningslinjen om demens viser oss anbefalinger og veiviser demens gir oss konkrete råd for hvordan vi skal arbeide. Vi erfarer i våre tjenester at det er særdeles viktig med en grunnkompetanse om demens for å forstå og handle ut fra planer, retningslinjer og veiviser. Av den grunn har USHT Agder (vest) satset stort i flere år, og med ekstra fokus de siste årene, på ABC opplæringen i Demensomsorg. I 2022 og 2023 har Agder (vest) hatt 276 deltakere i Demensomsorgens ABC perm 1 og 2.

Høsten 2022 startet UIA opp med videreutdanning i Demensomsorg på bachelornivå. Flere av demenskoordinatorene i de mindre kommunene i Agder (vest) har fått økt sin kompetanse gjennom videreutdanningen. Prosjektlederen har vært bidragsyter i planlegging av studie, med opplæringsmateriell og som veileder på samlinger. Det jobbes med at Fagskolen i Agder også skal tilby en videreutdanning i demensomsorg for fagarbeidere.

Våren 2022 ble det startet et samarbeidsprosjekt mellom Agder tannhelsetjeneste og USHT Agder øst og vest. Målet med prosjektet har vært å tilby ansatte som jobber med personer med kognitiv svikt/demens (særskilt i hjemmetjenesten) noen verktøy for å bedre tann- og munn helsen til denne sårbare gruppen. God samhandling og kommunikasjon er viktig for å komme i posisjon for å tilby hjelp. Det er har også vært et ønske hos ansatte som jobber på tannklinikken med kompetanseheving på dette området. Prosjektleder foreleste for 200 ansatte i tannhelsetjenesten med tema samhandling og kommunikasjon til personer med kognitiv svikt/demens i begynnelsen av des. 2023. Her er lenke til opplærings siden vår som ble resultatet av samarbeidet: [Kristiansand kommune - Munn- og tannhelse](#)

Tiltakspakke demens

Tiltakspakke demens (TPD) er en systematisk og individuelt tilpasset oppfølgingsmodell for hjemmeboende personer med demenssykdom og deres pårørende. Den bygger på prinsippene for personsentrert omsorg, og innebærer at alle hjemmeboende pasienter med demens i kommunen får oppnevnt en primærkontakt. Primærkontakten er ansvarlig for et månedlig oppfølgingsbesøk og sikrer systematisk oppfølging gjennom en sjekklister som hjelp. Noen kommuner i Agder (vest); Kristiansand, Lindesnes, Farsund og Flekkefjord hadde

før prosjektperioden tatt i bruk TPD. I prosjektperioden har det vært fokus på å styrke arbeidet med oppfølgingsmodellen og spre den videre til flere kommuner. På nettverkssamlingen i november i høst delte de fire overstående kommunene, samt Lyngdal kommune, status på deres arbeid med tidlig oppfølging etter diagnose. I etterkant jobbet deltakerne i grupper på tvers av kommunene med fremmere og hemmere med TPD/fast kontaktperson/tidlig oppfølging etter diagnose. Det var interessant å erfare at det som i noen kommuner var en fremmer var en hemmer i andre kommuner, eksempelvis god og tilgjengelig informasjon for innbyggerne. Målet mot slutten av prosessen ble å drøfte hvordan en hemmer kan snus til en fremmer. Erfaringsutvekslingen mellom kommunene ble gull verdt i denne prosessen.

Syv av ni kommuner i Agder (vest) har i dag en plan med systematisk oppfølging etter diagnose i sin kommune. Prosjektleder vil følge opp dette arbeidet videre.

Bedre samarbeid på tvers i kommunene

Ved å få bedre kjennskap til kommunenes demensarbeid og nøkkelpersoner, har det blitt enklere å legge til rette for samarbeid på tvers, også utenom nettverkssamlingene. USHT Agder (vest) har kunnet videreformidle kontaktinfo til ressurspersoner i aktuelle kommuner på tvers av kommunene. Rutiner og planer er blitt delt, sammen med erfaringer og nye samarbeid inngått. Hægebostad kommune kan nå eksempelvis tilby pårørendeskole til sine innbyggere, takket være et samarbeid med nabokommunene; Kvinesdal og Flekkefjord

Beskrivelser av konkrete resultater

Nettside om demens i Kristiansand

I Kristiansand kommune ble det viktig å se på hvilke lavhengende frukter man raskt kunne ta tak i som ikke ville kreve for store kostnader eller ressurser. Behovet for en egen informasjonsside om demens på kommunens egen hjemmeside ble løftet frem som et behov. Prosjektleder startet på dette arbeidet sammen med to interne ressurser fra kommunen som hadde ekstra kapasitet og fagkunnskap om demens, og etter noen uker var nettsiden publisert og klar til bruk: [Kristiansand kommune - Demens](#). Nettsiden ble delt til inspirasjon med mulighet for å kopiere innhold og tekst med andre Agder (vest) kommuner.

Pårørendeprosjekt i Lindesnes

I Lindesnes kommune ble det på første dialogmøte løftet frem at deres avlastningstilbud for pårørende var for lite fleksibelt og tilgjengelig og toppledelsen fikk a-ha opplevelse på noen utfordringer dagens ordning med avlastningsopphold. Det ble pekt på som et viktig satsningsområde og etter kort tid ble det besluttet å søke tilskudd til et prosjekt for å utvikle hvordan man bedre kan gi støtte og avlaste pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Prosjektleder bisto med å skrive søknad og nå er prosjektet i sitt andre år

med 5 delpiloter. Pilotene har fokus på kvalitetsforbedring på følgende områder; dagsenter og avlastning, kommunikasjon og samhandling med pårørende, system for innbyggerdialog, frivillighet og aktivitet og oppfølging- primærkontakter og pårørende.

Arbeidsgruppe i Lyngdal

I Lyngdal kommune kom det tydelig frem at det var ikke var et sikkerhetsnett som fanget opp personer med demens og deres pårørende etter diagnose og videre oppfølging før det ble behov for kommunale tjenester. Det ble derfor besluttet i dialogmøte å opprette en egen arbeidsgruppe som skulle jobbe med å etablere system for oppfølging. Demenskoordinator hadde en liten stillingsprosent og derfor lite kapasitet. I prosjektperioden har stillingen som demenskoordinator økt til en 50 % stilling.

KOMMUNENES ARBEID

I tabellen under er en kort beskrivelse av hva det har vært arbeidet med i de enkelte kommunene i Agder vest i prosjektperioden

Kommune	Hva har vært arbeidet med
Kristiansand	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Laget egen side om demens på kommunens nettside ✓ Tiltakspakke demens: har gjennom prosjektperioden etablert TPD som tjeneste i alle avdelingene i hjemmetjenesten samt organisert en gruppe ansatte i demensarbeidslag (fokus på økt kompetanse) En egen prosjektleder er ansatt i Kristiansand kommune og prosjektet startet som en pilot i 2018 ✓ Avlastningstilbud til pårørende: en-en avlastning i hjemmet og drop-in avlastning (samme prosjektleder som over) ✓ Har planlagt å signere avtale for demensvennlig samfunn
Vennesla	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kom sent i dialog med Vennesla og har akkurat startet samarbeidet om gode demensforløp
Lindesnes	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pårørendeprojekt: Avlastning og støtte til pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Jobber særlig med å se på fleksible og mer tilgjengelig avlastning til personer med demens og deres pårørende ✓ Tiltakspakke demens: Fokus på økt kompetanse til ansatte som jobber i hjemmetjenesten med et stort antall deltakere som har tatt Demensomsorgens ABC
Hægebostad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tilbyr nå gjennom samarbeid med nabokommuner, pårørendeskole til sine innbyggere ✓ Er i planleggingsfasen av oppstart med TPD
Kvinesdal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Er i planleggingsfasen av oppstart med TPD

Lyngdal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Demenskoordinatorstilling ble økt til 50 % . ✓ Opprettet en egen arbeidsgruppe med fokus på identifisering og tidlig oppfølging av PMD og deres pårørende ✓ Er i planleggingsfasen med oppstart av TPD
Farsund	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Videreutvikle system for tiltakspakke demens ✓ Ny satsning på Demensvennlig samfunn
Flekkefjord	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tiltakspakke demens: Demenskoordinator holder i dette arbeidet, men ønsker at hjemmetjenesten i større grad skal involveres og tar i bruk sjekklista. ✓ Demenskoordinator har fått til ett tettere samarbeid med fastlegene gjennom faste informasjonsmøter
Sirdal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fokus på kompetanseheving til ansatte: stor økning i andel av deltakere på demensomsorgens ABC

Tverrfaglig samarbeid

Mange personer med demens utredes i spesialisthelsetjenesten. I nasjonalfaglig retningslinje om demens er anbefalingen at samiske personer med demens, personer med minoritetsbakgrunn og demens, personer med utviklingshemning og demens og yngre personer med demens utredes i spesialisthelsetjenesten. Det meste av forskningslitteraturen benytter 65 år som aldersgrense. I vestre del av Agder er praksisen en annen. Flere kommuner kan anslå at 80-90 prosent blir utredet på geriatrisk avdeling i Flekkefjord. På alderspsykiatrisk poliklinikk i Kristiansand er situasjonen en helt annen, da Kristiansand kommune har et velfungerende hukommelsesteam som utreder i samarbeid med fastlegen et stort antall personer hvert år.

Oppdagelsen av ulik praksis ble svært nyttig i vårt videre arbeid med gode demensforløp i Agder (vest). På nettverkssamlingen høsten 2022 i Lyngdal ble utredning og diagnostisering av demens og oppfølging etter diagnose et svært viktig tema å drøfte. Ansatte ved geriatrisk avdeling ble invitert med for å fortelle om deres erfaringer og praksis. Videre delte fastlege fra Kristiansand sine erfaringer. Deltakerne jobbet på tvers av kommuner og profesjoner med fokus på disse spørsmålene:

Samarbeid om utredning;

1. Hvordan identifisere/fange opp personer som har behov for demensutredning?
2. Hvordan kan man best mulig samarbeide på tvers av tjenestene for å lykkes med å stille rett diagnose til rett tid?
3. I et drømmescenario, hvordan foregår demensutredning?
4. I følge nasjonal faglig retningslinje om demens skal det utnevnes en koordinator, i en drømmesituasjon, hvordan foregår dette i kommunene

Samarbeid om oppfølging;

1. Hvem er ansvarlig for oppfølging etter diagnose er satt?
2. På hvilke ulike måter kan vi gi støtte og oppfølging etter diagnostisering?
3. I et drømmescenario, hvordan ser dere for dere et bærekraftig og fruktbart samarbeid mellom kommunene, fastlegene og spesialisthelsetjenesten

Her er deltakernes oppsummering av dagen;

Tips, innspill og idéer som kan tas med til egen kommune. Få til bedre samarbeid.

- Demensskole/kurs for personer med demens
- Be om utvidet legetime
- Samhandling med fastlege
- Forankring på ledelsesnivå
- Lage film/promotere demens
- Forhåndssamtale

Flott å ikke stå alene med interesse for personer med demens

- Det er for lite folk som skal ta den store oppgaven
- Mange gode innspill
- Det trengs et «pakkeforløp demens» med PSO-styr oppfølging
- Fastlege er en nøkkelperson
- Fastleger trenger støtte, men må linke seg opp til demenskoordinator

Viktigheten med god dialog med fastlegen. Tilby støtte når de er usikre.

Lært hvordan det fungerer på SSF. Fått tips til hva vi kan gjøre i egen kommune. Mye forbedringspotensial.

Veldig nyttig med felles møte med spesialisthelsetjenesten og kommunene. Viktig med informasjonsflyt.

At vi må organisere hukommelsesteamet på en bedre måte. At vi må «pepre» ledere/politikere med viktigheten av god utredning og demensomsorg i vår kommune

• Fått vite mer om kommunenes tilbud osv.

• Viktigheten av samarbeid og informasjonsflyt

Viktigheten av samarbeid mellom faggrupper, kommune og spesialisthelsetjenesten rundt denne pasientgruppen.

Nyttige tips ift. bedre samarbeid mellom demenskoordinatorer / hukommelsesteam, fastleger og spesialisthelsetjenesten.

Nyttig å treffe både spesialisthelsetjenesten og kommuner. Inspirerende idéer om nye måter å samarbeide /utvikle samarbeid.

• Ser viktigheten av tverrfaglig samarbeid

• Tiltakspakke demens må iverksettes hos alle som har fått demensdiagnose

• Fastlege må komme fort på banen

• Lærerikt

• Gruppearbeid = lærerikt

Vi burde få til bedre samarbeid mellom fastlege – kommune og spesialisthelsetjenesten slik at hverdagen til pasient og pårørende blir enklere.

• Tar med beskrivelser av hva som fungerer og ikke fungerer i samarbeid omkring demensutredning- og oppfølging

• Tverrfaglige innspill som er viktig å ha med seg i møte med fastlegetjenesten

• Tidlig diagnostisering

• Demensteam

Innføre tiltakspakke demens

• Få til et godt samarbeid på tvers /tverrfaglig

- Kommunens tilbud

- Verdi i god kommunikasjon

Viktig å vite hva kommunen kan tilby etter at demensdiagnosen er satt.

Mange gode ressurspersoner, og alle vil det samme – gir mulighet for forbedringsarbeid

• Mange dyktige, engasjerte personer

• Fått mer innsikt i hva som «foregår/ tilbud som finnes»

- Inspirasjon til arbeidet videre

- Mye som er mulig å få til hvis man bare er kreativ

Engasjerte fagpersoner i alle kommuner og mange gode idéer som kan og bør deles – mer samarbeid mellom oss!

Drømmescenario:

Godt samarbeid med lege, pasient, pårørende og hukommelsesteam etter utredning. Gjerne med fastsetting av diagnose og plan for kommunale tjenester.

- Flott dag

- Mange nyttige innspill

- Fint program

- Positivt med gruppearbeid

Etter utredning og en periode med oppfølging i spesialisthelsetjenesten vil det være naturlig at fastlegen og kommunens helse- og omsorgstjeneste gradvis overtar ansvaret for oppfølgingen. Kommunene bør overta før spesialisthelsetjenesten avslutter kontakten. For å legge til rette for å bedre samarbeid mellom avdelingene på sykehuset i Flekkefjord og Kristiansand og kommunene, ble det identifisert behov for en felles oversikt over alle demenskoordinatorer i Agder (vest). For å sikre at ingen skal møte demens alene og oppfølging etter diagnose har denne brosjyren blitt ansett som et viktig tiltak. Brosjyren er digital og printes ut fra nettsiden til USHT Agder (vest). På denne måten sikres det at brosjyren ikke blir utdatert på kontaktinfo. Brosjyren oppdateres to ganger årlig og USHT Agder (vest) er ansvarlig for dette. Se brosjyren her: [Kristiansand kommune - Demens](#)

Som tidligere beskrevet baserer mange kommuner i Agder (vest) seg på at spesialisthelsetjenesten (primært Geriatrisk avd. ved Flekkefjord SSHF) utfører mange av demensutredninger. Dette er imot anbefalingene i nasjonalfaglig retningslinje (med unntak

av prioriterte grupper) og vi anser det som sårbart. Kommunehelsetjenesten, særskilt fastleger og demenskoordinatorer får lite mengdetrening i kartlegging og utredning. Eksempelvis hadde demenskoordinatoren i Flekkefjord kommune sin første kartlegging i forbindelse med demensutredning etter å ha hatt demenskoordinatorrollen i sin stilling i flere år.

Fastlegene i Agder (vest) har behov for å få økt sin kompetanse i å utrede samt å sette rett diagnose. Øst i Agder (vest) er det en utfordring for kommunene å få tilbakemelding på diagnose fra fastlege til hukommelsesteam/demenskoordinatorer. Som en oppfølging i det videre arbeidet har vi begynt å utforske om USHT agder (vest) kan bidra, gjerne i samarbeid med nasjonalt senter for Aldring og helse, kan arrangere et klinisk emnekurs for fastlegene i Agder, i samarbeid med kurskomiteen i Legeforeningen i Agder. Kurset kan bestå av et introduksjonsseminar, e-læringskurset om utredning (utviklet av Aldring og Helse) tilpasset fastleger og digital simuleringstrening med fokus på kommunikasjon og samhandling til personer med demens og deres pårørende og evt å øve på forhåndssamtale.

DEMENSFORLØP

Det er ikke satt en skår for hvor langt kommuner er kommet i å få til gode demensforløp. Dette hadde vært nyttig å kartlegge i en formskartlegging – at de skårer seg selv på hvor bra de synes det er og hvor de ønsker å komme. Dette kunne da gjøres nasjonalt om ønskelig.

Nettsiden til kommunene på demens er forbedret og det er utarbeidet felles brosjyre., da tilgjengelig og god informasjon er viktig for gode demensforløp.

BRUKER- OG PÅRØRENDEMEDVIRKNING

Det er har ikke vært organisert en prosjektgruppe i «Gode demensforløp i Agder (vest)». Grunnen til det har vært at dette forbedringsarbeidet har bygget på allerede eksisterende samarbeidsarena med ressurspersoner i demensnettverket, samt internt organisert i USHT Agder (vest) med leder og kollegaer som sparringspartnere. Av den grunn har det heller ikke vært naturlig å inkludere brukere og pårørende i prosjektgruppe.

Derimot har bruker- og pårørendemedvirkningen blitt ivaretatt på flere andre arenaer:

- Pårørende til personer med demens har delt sin pårørendehistorie og opplevelse på ABC fagseminar, i nettverk og i til helsefagelever.
- I Kristiansand kommune inviterte demensforeningen i samarbeid med USHT Agder (vest) og ansatte i kommunen til en åpen informasjonskveld med presentasjon av Veiviser demens og kommunens tilbud. Her ble det også gitt mulighet for å gi innspill.
- Prosjektleder har bidratt med undervisning på pårørendeskoler
- På den fjerde nettverkssamlingen ble pasient og brukerombudet invitert til å delta og to representanter foreleste om viktigheten av å inkludere pårørende og brukerinvolvering i arbeid med gode tiltak for personer med demens. Kommunene

ble oppfordret til å invitere med seg bruker representanter med på denne samlingen, men dessverre så kom det ingen.

- I Lindesnes prosjektet «Avlastning og støtte til pårørende med særlig tyngende omsorgsoppgaver» ble pårørende til personer med demens samt pårørende til andre brukergrupper invitert til et åpent samskappingsverksted. Hensikten med var at pårørende selv skulle ytre om hvilke behov de hadde. Resultatet av de ulike pårørendestemmene prosessene førte til, ble brukt til videre utvikling av prosjektet i Lindesnes kommune. Resultatet av samskappingsverkstedet ble skrevet ned i flere dokumenter som ble benyttet til å utarbeide fem delpiloter i prosjektet og det videre arbeidet.
- I utarbeidelsen til av en egen side om demens på Kristiansand kommune sin nettside, ble det avholdt et møte med representanter fra demensforeninga. Representantene kom med innspill på innhold og på om teksten var forståelig.

I forhold til personer med demens har vi ikke konkrete tiltak å vise til og ser at det her et stort forbedringspotensial. Det kunne vært spennende å se på muligheten for å ha et eget erfaringspanel med personer med demens i Agder.

Flere kommuner i Agder vest har deltatt på I-varetatt undersøkelsen, men vi har ikke innhentet eller analysert data fra undersøkelsen.

DRØFTING AV SUKSESSFAKTORER

En av de viktigste suksessfaktorene gjennom prosjektet har vært viktigheten å sette gode demensforløp på agendaen hos ledelsen i kommunene. Demenskartet har hjulpet med å peke på de samfunnsdemografiske utfordringene vi står ovenfor de neste ti-årene, og det har økt forståelsen for viktigheten av å jobbe med tiltak for å sikre diagnostisering og oppfølging etter diagnose samt god informasjon om tilbud og tjenester.

Erfaringene fra gode demensforløps prosjektet i Agder vest viser at det er særdeles viktig at arbeidet med gode demensforløp er tydelig forankret på ledernivå. Ledere på ulike nivåers forståelse av viktigheten og betydningen av å arbeide frem systematiske demensforløpsmodeller har vist seg å være en helt reell suksessfaktor.

Det er likevel viktig å presisere at vår invitasjon til å delta i dialogmøter har vært frivillig. Vi har på ingen måte kunne presse kommunene til å delta, men USHT Agder (vest) på sin side har vært i stor grad på tilbudssida og vært tilpasningsdyktige for å møte kommunene der de er. Det har vist seg å være en suksessfaktor da vi har vært i dialog med 8 av 9 kommuner. Den siste kommunen vi gjennomførte dialogmøte med var Vennesla kommune og møtet ble gjennomført i høst, lenge etter oppstart av prosjektet, men da var timingen god. Det har vært viktig for oss at agendaen skal eies av den enkelte kommune. Vi har vært nysgjerrige, kommet med ros til godt arbeid og stilt gode spørsmål for å belyse behov for forbedring. Ofte har kommunene selv konkludert med behovene. Gjennom veiledning, råd og tips har

USHT Agder (vest) bidratt som en tilrettelegger og en brobygger for å etablere samarbeid og dialog også på tvers av kommuner i Agder vest.

I travle tider har det blitt presisert fra flere kommuner at det har vært verdifullt at USHT Agder (vest) har lagt til rette for å treffes på tvers av avdelinger og områder og sammen skape en felles retning.

Gjennom prosjektperioden har det blitt økt engasjement og deltakelse i det interkommunale demensnettverket. Nettverket har fått en oppblomstring etter nedetid ifb. med koronapandemien – alle kommunene i Agder vest er med i nettverket. Ressurspersonene fra den enkelte kommune har fått invitere med seg aktuelle samarbeidspersoner med på samlingene avhengig av hva slags tema og fokus samlingen har hatt. Eksempelvis var det stor oppslutning av ansatte fra forvaltning/tjenestekontor på samlingen med fokus på velferdsteknologi. På samlingen med fokus på oppfølging før og etter diagnose hadde vi fastleger og ansatte fra spesialisthelsetjeneste med. Erfaringen tilsier at det er lettere å få til endring når man deltar flere sammen fra en kommune og kan samhandle og samarbeide på tvers.

VEIVISER DEMENS

Veiviser demens er et nyttig verktøy som konkret beskriver ulike tiltak gjennom hele demensforløpet. På en åpen informasjonskveld til Kristiansand kommunes innbyggere ble veiviseren presentert og brukt som er guide for å beskrive kommunens tilbud og tjenester til personer med demens og deres pårørende.

Veiviseren er blitt delt spredt i USHT Agder (vests) sosiale medier, på mail, i nyhetsbrev, på ABC fagseminarer, på pårørendeskoler og eller på samlinger med ansatte i kommunehelsetjenesten.

ANNET

Gjennom prosjektperioden har USHT Agder (vest) samarbeidet med USHT Agder (øst) og USHT Agder Vestfold og Telemark. Samarbeidet har hovedsakelig vært gjennom Teamsmøter, hovedsakelig med fokus på erfaringsutveksling. I tillegg har det vært uformelle treffpunkter på ulike arrangementer (ABC dagene, Arendalsuka, samlinger med Helsedirektoratet etc.) hvor kontakter har blitt etablert og vedlikeholdt med USHT'er over hele landet. Det er et ønske fra flere prosjektledere om å etablere et digitalt nettverk med fokus på det videre arbeidet for motivasjon og inspirasjon for å bistå kommunene.

Lunsjwebinarene som USHT Oslo, Viken og Innlandet har samarbeidet om, har blitt delt med demensnettverket og på våre facebook sider.

Vi kommer til å fortsette med å arrangere samlinger for demensnettverket for å spre ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer. Ikke minst å legge til rette for å dele gode erfaringer på tvers av kommunene. USHT Agder (vest) vil fortsette med å inspirere

kommunene til å holde fokus på de viktige målsettingene i Demensplan 2025, vise til nasjonalfaglig retningslinje samt å fremsnakke Veiviser demens som et viktig hjelpemiddel å støtte demensarbeidet på. Vi vil fokusere på dette i undervisning på ulike arenaer og særlig på fagseminarene til Demensomsorgens ABC. Som utviklingscenter er dette en del av oppdraget vårt, samtidig som vi skal legge til rette for fag- og kompetanseutvikling. Dette er et viktig fokusområde hos oss og vil vi fortsette samarbeide med UIA om videreutdanning i demensomsorg, være med i planleggingen av videreutdanning i demensomsorg for fagarbeidere og ikke minst rekruttere aktivt deltakere fra alle kommuner i Agder (vest) til å delta i Demensomsorgens ABC.

Videre utfordringer for kommunene er å øke ressursene på demensfeltet i takt med den demografiske utviklingen i egen kommune, og å få dette inn i kommunens planer og budsjetter. I tillegg til et økende antall personer med demens vil det bli færre i arbeidsfør alder. Mange kommuner er allerede i gang med fokus på oppgavefordeling. Det vil bli enda tøffere prioriteringer i årene som kommer og da er prioritering og kvalitet tjenester til personer med demens og deres pårørende avgjørende. Her er USHT en viktig samarbeidspartner og støttespiller, og kommunene må involvere brukere, pårørende og ansatte i utviklingsarbeid.

Velkommen til interkommunal nettverkssamling
– Gode demensforløp i Agder
Dato: 23.05.22 kl.09.30-14.30
Sted: Kvinesdal

PROGRAM

09.30-09.45	Velkommen med kaffe/te/frukt
09.45-10.00	Intro til dagen v/Olga R. Espegren
09.55-10:05	Innledning til <u>work shop</u> v/Anne-Marte Klem
11:15-12:00	Erfaringer fra kommuner Hilde Berg Bentsen, Lindesnes Beate Sørensen, Kristiansand Unni Kydland, Flekkefjord
12.00-12.45	Lunsj
12.45-13,45	Fra drøm til virkelighet
13.45-14.15	Oppsummering og veien videre
14.15-14.30	Siste nytt fra Statsforvalter v/Heidi Vige

Velkommen til interkommunal nettverkssamling
– Gode demensforløp i Agder
Dato: 09.11.22 kl. 09.30-14.30
Sted: Lyngdal helsehus
Adresse: Bergsletta 2

PROGRAM

09.30-09.45	Velkommen og intro til dagen
09.45-10.00	Insjekk
10.00-10.30	Utredning av personer med demens ved SSHF Flekkefjord v/Rita van <u>Lessen</u>
10.40-11.00	Fastlegens perspektiv
11.00-12.00	Gruppearbeid – samarbeid om utredning
12.00-12.30	Lunsj
12.30-12.45	<u>Hukommelseteamets</u> rolle og funksjon v/ <u>Katrhone Færestrand</u>
12.45-13.45	Gruppearbeid – samarbeid om oppfølging
14.00-14.30	Avslutning og utsjekk

Velkommen til interkommunal nettverkssamling
– Gode demensforløp i Agder
Dato: 19.04.23 kl. 09.30-14.30
Sted: Lindesnesgården 2. etg.
Store Elvegata 25

PROGRAM

09.30-09.45	Velkommen og innsjekk
09.45-10.15	Introduksjon: Velferdsteknologi v/Christina H. Paulsen
10.15-10.30	Pause
10.30-11.15	Gruppeoppgave: Hvilke velferdsteknologi har vi og hva brukes i kommunene? Vi diskuterer muligheter og begrensninger
11.15-11.30	KS nettverkskoordinator i Agder
11.30-12.15	Lunsj
12.15-13.15	Noen suksesshistorier i Agder: Silje Marie Jensen (IKT senior Agder) Bjørnar Stenberg (Medisindispensere, Lyngdal) Marianne Holmesland (tilsyn med kameraer på natt, Lindesnes)
13.15-13.30	Pause
13.30-14.15	Gruppeoppgave: Nye ideer; verdenskafe og <u>idemaal</u>
14.15-14.30	Avslutning og utsjekk

Velkommen til interkommunal nettverkssamling
– Gode demensforløp i Agder
Dato: 15.11. kl. 09.30-14.30
Sted: Farsund kommunestyresal
Adresse: Jochum Lunds plass 1

PROGRAM

09.30-09.45	Velkommen med «siste nytt» og intro til dagen
09.45-12.00	<u>Work shop</u> : Tiltakspakke demens – vi deler erfaringer med ulike modeller i Agder vest
12.00-12.45	Lunsj
12.45-14.15	Kari Helle Pettersen og Randi Solveig Rolfsen fra Pasient – og brukerombudet i Agder: Pårørende- og brukerinvolvering i arbeid med gode tiltak for personer med demens
14.15-14.30	Avslutning

I samarbeid med kommunene i Agder vest og Helsedirektoratet ønsker vi i USHT å bistå med å skape gode demensforløp. Det vil i tiden fremover bli en stor økning av antall personer med demens. Personer med demens og deres pårørende trenger god oppfølging gjennom økt kunnskap, gode systemer og tiltak. Målet er at innbyggere skal sikres rett tjeneste til rett tid og at ansatte de møter følger [nasjonal faglig retningslinje om demens](#) og rådene i [veiviser demens](#).

I samsvar med dette arbeidet vil vi sende ut nyhetsbrev til inspirasjon og motivasjon. Nyhetsbrevet vil komme 4 ganger årlig.

HOLD AV 09. NOVEMBER OG KOM TIL LYNGDAL HELSEHUS!

Da arrangerer vi nettverkssamling for ressurspersoner i demens og ledere i Agder vest kommunene. Samlingen blir en workshop hvor vi ønsker å sette søkelys på utredning, oppfølging og samhandling.

Påmelding innen 01.11 til: anne-marte.klem@kristiansand.kommune.no

Velkommen til nettverkssamling om gode demensforløp!
 Tid: 09.11.2022, kl. 09.30 – 14.30
 Sted: Lyngdal helsehus

Tema for samlingen: Utredning og oppfølging av demens i tidlig fase
 – vi ser nærmere på ulike modeller i Agder vest

Rita van Lessen presenterer utredning og oppfølging ved geriatrisk team SSF.
 I tillegg ønsker vi å belyse utredning og oppfølging i regi av hukommelsesteam, demenskoordinatorer, fastleger og alderspsykiatrisk enhet ved SSK.

Vi diskuterer : Hva er fordeler og ulemper for hver modell (hvor ligger «utfordringene»), hvordan fungerer samarbeid om utredning og oppfølging, hvordan arbeide videre i egen kommune med å styrke det som fungerer og løse utfordringer?

Hold av datoen, og inviter gjerne kolleger og samarbeidspartnere som er involvert i arbeid med demensforløp i din kommune!
 Endelig program sendes ut nærmere nettverkssamlingen.

DETTE HAR VI GJORT SISTE ÅRET FOR Å INSPIRERE TIL GODE DEMENSFORLØP

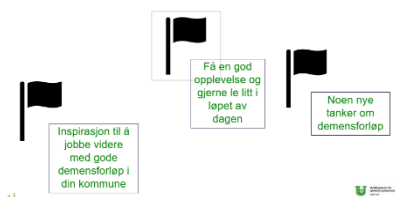
Alle kommuner i Agder vest har mottatt et spørreskjema hvor hensikten var å kartlegge tilbud innen demens i kommunene. Vi har gjennomført 7 spennende dialogmøter med resurspersoner i demens og ledere i 6 ulike kommuner. Det er så mye engasjement og mye spennende som skjer rundt om! Ta kontakt om dere ønsker en første prat eller en til prat i din kommune.

I mai hadde vi den første utvida nettverkssamlingen om gode demensforløp i Kvinesdal. Målet var inspirasjon til å jobbe videre med gode demensforløp i egen kommune. Vi hørte erfaringer fra dagsenter i Flekkefjord, Tiltakspakke demens i Lindesnes og om demensforløp i Kristiansand kommune.

Vi jobbet sammen i grupper om drømmescenarie for demens og med ulike case og så for oss hvordan vi selv hadde ønsket et forløp og hvilke «hull» vi har i dag. Til slutt så vi på behov i egen kommune.

Målet for dagen

VIPS BASISKURS

Nasjonalfaglig retningslinje om demens slår fast at tjenestene til personer med demens skal være personsentrerte. Det betyr at tjenestene skal ta hensyn til hvordan personen opplever sin situasjon og verden rundt seg. Å prøve å forstå perspektivet til personen med demens er selve kjernen i personsentrert omsorg og noe av det man lærer på VIPS kurs.

I september holdt USHT Agder (vest) kurs for ansatte på et omsorgssenter i Søgne. Fagsykepleier der kom med denne tilbakemeldingen; «Vi sitter igjen med bare gode erfaringer fra undervisningen. Flere ansatte forteller om helt annen dag på jobb etter vi var samlet, der de har mer fokus på beboer sitt perspektiv, dette er veldig bra!»

VIPS praksismodell egner seg også godt for ansatte i hjemmetjenesten og på dagsenter.

USHT Agder (vest) tilbyr basiskurs, ta kontakt om dette er aktuelt på din arbeidsplass.

Se her for å lese mer om: [VIPS praksismodell \(VPM\) - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

VELKOMMEN TIL Å DELTA PÅ LUNSIWEBINARER PÅ TEAMS MED FOKUS PÅ «RETT» TILTAK TIL «RETT» TID – DEMENSFORLØP

Webinarene arrangeres av USHT Øst (Oslo, Viken og Innlandet)

Temaer for webinarene:

09.november - Systematisk oppfølging av personer med demens ved Sverre Bergh, Forskningsleder, Forskningscenter for Aldersrelatert Funksjonssvikt og Sykdom (AFS), SIHF.

2.desember - Koordinator og individuell plan for personer med demens ved Morten Slette Myr, seniorrådgiver i Helsedirektoratet.

1.februar - Brukermedvirkning ved Agnethe Nygaard, Sykepleier med PhD, FOU-leder USHT Viken (Akershus).

8.mars - Pårørende til personer med demens (foredragsholder kommer)

20.april - Velferdsteknologi til personer med demens ved Lone Storgaard, ergoterapeut og spesialkonsulent SFF/USHT Oslo, Almas hus (www.almashus.no).

Webinarene er åpne for alle og annonseres på kompetansebroen.

MELD DEG PÅ ALDRING I NORGE DAGENE

I år har demensdagene endret navn til Aldring i Norge Dagene

På Aldring og helse sin nettside står det:

«Vi blir flere eldre. I 2060 vil det være dobbelt så mange over 70, tre ganger så mange over 80 og 5 ganger så mange over 90 år. Hva skjer i de ekstra årene? Er de preget av god helse og høy livskvalitet, eller vil det være år med sykdom og funksjonstap? Hvordan kan vi innrette samfunnet slik at vi kan eldes på best mulig måte ut fra våre egne forutsetninger?»

Meld deg på [her](#)

SISTE NYTT

Digitale kurs om demens

Kurs nummer 2 i en kursrekke på 3 e-læringskurs om demens er lansert. Det første kurset heter «Hva er demens». [Hva er demens? - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Temaet for kurs 2 er personsentrert omsorg, forebygging og behandling av APSD (atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens). [Personsentrert omsorg Forebygging og behandling av APSD - E-læring \(aldringoghelse.no\)](#)

Kursene er gratis og anbefales!

Det tredje kurset omhandler meningsfulle aktiviteter og miljøbehandling, og kommer i 2023

NYTTIGE NETTSIDER:

[Aldring og Helse – For en bedre alderdom](#)

[Demensplan 2025 - regjeringen.no](#)

[Demens - Helsedirektoratet](#)

[Veiviser demens - Veiviser demens \(aldringoghelse.no\)](#)

Kristiansand, 04.10.2022

Anne-Marte Stubhaug Klem

Fagkoordinator i demens, Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester Agder (vest)

I samarbeid med kommunene i Agder vest og Helsedirektoratet ønsker vi i USHT å bistå med å skape gode demensforløp. Det vil i tiden fremover bli en stor økning av antall personer med demens. Personer med demens og deres pårørende trenger god oppfølging gjennom økt kunnskap, gode systemer og tiltak. Målet er at innbyggere skal sikres rett tjeneste til rett tid og at ansatte de møter følger [nasjonal faglig retningslinje om demens](#) og rådene i [veiviser demens](#).

I samsvar med dette arbeidet vil vi sende ut nyhetsbrev til inspirasjon og motivasjon. Nyhetsbrevet vil komme 4 ganger årlig.

Demensplan 2025 har følgene mål:

«Et mer demensvennlig samfunn»

1. Personer med demens og deres pårørende fanges opp til **rett tid** og sikres **gode og tilpassede tjenester**.

2. Personer med demens og deres pårørende **sikres medbestemmelse** og **deltakelse** i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve **aktive og meningsfylte liv** med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov.

3. **Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling** av demens

DETTE HAR VI GJORT DET SISTE ÅRET FOR Å INSPIRERE TIL GODE DEMENSFORLØP

- Vi har gjennomført 10 spennende dialogmøter med resurspersoner i demens og ledere i 7 ulike kommuner. I forkant av det første møte, ble tilbudet innen demens i kommunen kartlagt. Det har vært mange gode møter. Det er så mye engasjement og så mye spennende som skjer rundt om! Ta kontakt om dere ønsker en første prat eller en til prat i din kommune.
- I mai hadde vi den første utvida nettverkssamlingen om gode demensforløp i Kvinesdal. Målet var inspirasjon til å jobbe videre med gode demensforløp i egen kommune. Vi hørte erfaringer fra dagsenter i Flekkefjord, Tiltakspakke demens i Lindesnes og om demensforløp i Kristiansand kommune. Vi jobbet sammen i grupper om drømme-scenarier for demens med ulike case og så for oss hvordan vi selv hadde ønsket et forløp og hvilke «hull» vi har i dag. Til slutt så vi på behov i egen kommune.

- Den 9. november var det tid for ny samling om gode demensforløp på Agder. Vi var over 30 fagpersoner samlet i Lyngdal! Temaet denne gang var kommunenes arbeid med utredning og oppfølging av personer med demens. Vi fikk presentert eksempler på ulike fremgangsmåter for gjennomføring av utredning. Rita van Lessen og hennes tverrfaglige team ved SSF, fortalte om deres utredningsmodell som inngår i full geriatrisk utredning. Kommunelege/fastlege Atle Kristensen fortalte om fastlegens rolle og Kathrine Færestrand gav oss innsikt i hvordan hukommelsesteam arbeider med utredning og oppfølging i Kristiansand.
Det ble også gjennomført gruppearbeid der deltakerne ble utfordret til å si noe om hvordan det er mulig å fange opp og identifisere innbyggere som har behov for utredning, hvordan samarbeid på tvers av tjenester og behandlingsnivå best kan gjennomføres og på hvilke måter oppfølging etter diagnose kan foregå.
Deltakerne på nettverkssamlingen gav tilbakemeldinger om at samlingen hadde bydd på inspirasjon til videre arbeid med gode tips og råd. Det var nyttig å få innsikt i hvordan andre kommuner arbeider med disse tema og betydningen av tverrfaglighet og samarbeid.

Her er noen av tilbakemeldingene som oppsummerte dagen:

Engasjerte fagpersoner i alle kommuner og mange gode idéer som kan og bør deles – mer samarbeid mellom oss!

Veldig nyttig med felles møte med spesialisthelsetjenesten og kommunene. Viktig med informasjonsflyt.

- Inspirasjon til arbeidet videre
- Mye som er mulig å få til hvis man bare er kreativ

- Flott dag
- Mange nyttige innspill
- Fint program
- Positivt med gruppearbeid

- Demensskole/kurs for personer med demens
- Be om utvidet legetime
- Samhandling med fastlege
- Forankring på ledelsesnivå
- Lage film/promotere demens
- Forhåndsamtale

Vi burde få til bedre samarbeid mellom fastlege – kommune og spesialisthelsetjenesten slik at hverdagen til pasient og pårørende blir enklere.

STØRRE ÅPENHET REDUSERER STIGMA

Ingebrigt Steen Jensen og Ivar Dyrhaug avsluttet Norges første «Aldring i Norge» dager med en åpenhjertig samtale om livet med Alzheimer og Parkinson sammen med forskningssjef i Aldring og Helse Geir Selbæk. Begge to ønsker å bidra til å øke oppmerksomhet og redusere fordommer rundt sykdommen de er rammet av. De er begge sterke budbringere med å berette at livet ikke trenger å være over, selv om man er rammet av en alvorlig diagnose.

Bildet er hentet fra Aldring og helse sin nettside

HVORFOR UTREDE DEMENS?

«Den viktigste grunnen for å ta turen til fastlegen for å utrede for demens, er å utelukke andre årsaker som kan føre til lignende symptomer», det sier fastlege Rebecca Setsaas.

Denne filmen forteller kort på to minutter viktigheten av å utrede demens, og anbefales å deles på kommunens nettside og facebook side

[hvorfor utredede demens - you tube - Google Search](#)

HAR DIN KOMMUNE EN EGEN NETTSIDE OM DEMENS?

Et enkelt søk på din kommunes nettside om demens, gir deg et enkelt svar på det. Dersom du søker demens, får du opp 150 ulike treff eller kommer du til en felles landingside om demens?

En landingsside vil gjøre det mye enklere for kommunens innbyggere i å navigere seg i alle tilbud og tjenester som finnes. USHT Agder vest bidrar i en intern prosess i å forbedre Kristiansand kommunes nettside og bistår gjerne din kommune også. Ta kontakt!

VELKOMMEN TIL Å DELTA PÅ EN DIGITAL SAMLING PÅ TEAMS FOR DEMENS NETTVERKET I AGDER VEST - 04.01.23 FRA KL 13.00-15.00

Fokus på samlingen blir erfaringsutveksling, ulike tilskuddsordninger og mulige prosjektsøknader samt rekruttering av ABC deltakere i kommunene.

Samlingen er åpen for alle som er interessert. Har du ikke mottatt en invitasjon på Teams. Send mail til: anne-marte.klem@kristiansand.kommune.no

HOLD AV 19. APRIL, DA INVITERER VI TIL NESTE FYSISKE NETTVERKSSAMLING!

Vi planlegger et nytt arrangement for ressurspersoner i demens og ledere i Agder vest kommunene. Samlingen blir igjen en workshop hvor vi denne gangen ønsker å sette søkelys på blant annet velferds/helseteknologi.

Vi har utfordret Helsedirektoratet på å komme med en egen anbefaling om en «Velferdsteknologipakke til personer med kognitiv svikt/demens». På samlingen har vi invitert med oss KS koordinatorene i Velferdsteknologi i Agder: Christian H. Paulsen og Silje Stray

Vi har ikke bestemt ennå hvor samlingen skal være, ønsker du at vi skal komme til din kommune, ta kontakt!

VELKOMMEN TIL Å DELTA PÅ LUNSJWEBINAR (PÅ TEAMS) MED FOKUS PÅ «RETT» TILTAK TIL «RETT» TID – DEMENSFORLØP

Webinarene arrangeres av USHT Øst (Oslo, Viken og Innlandet) og er åpne for alle. De annonseres på [Kompetansebroen - Portal for kunnskapsdeling i helsetjenesten](#)
[Kompetansebroen](#)

Webinarene er fra kl. 11-11:45 med følgende datoer og temaer:

12. Januar – Fastlegen i møte med kognitiv svikt og demens

1. Februar – Brukermedvirkning

8. Mars – Pårørende til personer med demens

20. April – Velferdsteknologi

SISTE NYTT INNEN KOMPETANSEHEVING

- **Nytt e-læringskurs om ivaretagelse av pårørende – «sett, hørt og forstått»**

[Sett, hørt og forstått -Opplæringsprogram om pårørende - et e-læringskurs på Kompetansebroen Kompetansebroen](#)

Dette kurset anbefales virkelig. Det ligger åpent på kompetansebroen, og kan tas i sin helhet eller deles opp i deler. Det anbefales at kurset tas sammen med kollegaer i mindre grupper.

Kurset retter seg mot helsepersonell og deres plikt i å ivareta pårørende, også barn.

- **Basal utredning av kognitiv svikt og demens 7. og 8. mars i Oslo**

Kurset gir en god innføring i verktøyet for basal utredning som gjennomføres av fastlege i samarbeid med hukommelsesteam/kommunehelsetjenesten, og vil inneholde grunnleggende sykdomslære og innføring i bruk av anbefalte verktøyet og metoder. Det legges også vekt på igangsetting av tiltak etter at diagnosen er stilt, og videre oppfølging. Kurset vil inneholde forelesninger, praktiske øvelser og det vil bli rom for spørsmål og diskusjoner.

- **Digitale kurs om demens**

Kurs nummer 1 i en kursrekke på 3 e-læringskurs om demens er lansert. Det første kurset heter «Hva er demens». [Hva er demens? - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Temaet for kurs 2 er personsentrert omsorg, forebygging og behandling av APSD (atferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens. [Personsentrert omsorg Forebygging og behandling av APSD - E-læring \(aldringoghelse.no\)](#)

Kursene er gratis og anbefales!

Det tredje kurset omhandler meningsfulle aktiviteter og miljøbehandling, og kommer i 2023

NYTTIGE NETTSIDER

[Aldring og Helse – For en bedre alderdom](#)

[Demensplan 2025 - regjeringen.no](#)

[Demens - Helsedirektoratet](#)

[Veiviser demens - Veiviser demens \(aldringoghelse.no\)](#)

NYHETSREV NR. 3 – GODE DEMENSFORLØP I AGDER VEST

I samarbeid med kommunene i Agder vest og Helsedirektoratet ønsker vi i USHT å bistå med å skape gode demensforløp. Det vil i tiden fremover bli en stor økning av antall personer med demens. Personer med demens og deres pårørende trenger god oppfølging gjennom økt kunnskap, gode systemer og tiltak. Målet er at innbyggere skal sikres rett tjeneste til rett tid og at ansatte de møter følger [nasjonal faglig retningslinje om demens](#) og rådene i [veiviser demens](#).

I samsvar med dette arbeidet vil vi sende ut nyhetsbrev til inspirasjon og motivasjon. Nyhetsbrevet vil komme 4 ganger årlig.

Demensplan 2025 har følgende mål:

«Et mer demensvennlig samfunn»

1. Personer med demens og deres pårørende fanges opp til **rett tid** og sikres **gode og tilpassede tjenester**.

2. Personer med demens og deres pårørende **sikres medbestemmelse** og **deltakelse** i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve **aktive og meningsfulle liv** med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov.

3. **Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling** av demens

DEMENSKORET GIR MER ÅPENHET

Demenskolet har fått en fantastisk mottakelse og bidrar til økt åpenhet og forståelse for personer med demens og deres pårørende. Demenskolet viser at mennesker med demens kan ha gode og meningsfulle dager, men det krever at samfunnet legger til rette for det. Nå starter demenskor og sangaktiviteter over hele landet og i flere kommuner i Agder.

Starter opp eget demenskor i Kristiansand

Demenskoret

Med personlig engasjement er programleder Ingrid Gjessing Linhave med på å starte opp Demenskoret. Et kor der alle har demens.

Vil starte demenskor i Lindesnes kommune

Går du med en drøm om å starte demenskor

i din kommune? Da anbefaler vi kurset som musikkterapeutene i Norges musikkhøgskole arrangerer. Kurset fredag 17. mars er fulltegnet, men det skal arrangeres flere kurs, følg med her; [NMH | Etablering og ledelse av demenskor](#)

TIL INSPIRASJON

Sjekk ut Kristiansand kommune sin nye nettside om demens: [Kristiansand kommune - Demens](#)

Kristiansand kommune

Language ▾

Lytt

Min side

SØK

MENY

[Hjem](#) / [Helse, velferd og omsorg](#) / Demens

Demens

Om demens

Om demens. About dementia. O demencji. Demans hakkında. ڈیمینشیا کے بارے میں.

Når det er mistanke om demens

Hvorfor er det viktig å utrede demens? Hvem utfører utredningen?

Pårørende

Informasjon og tilbud til deg som er nærstående eller familie med en person med demens.

Råd i hverdagen

Åpenhet - få råd og veiledning - gode råd i hverdagen - huskeboka - nettsider med tips og råd - brosjyrer

Tilbud og tjenester

Kurstilbud - oversikt tjenestetilbud - oversikt omsorgstjenester - hjelpemidler og velferdsteknologi - frivillige organisasjoner - aktiviteter

Hukommelsesteam

Hukommelsesteamet er et lavterskeltilbud som kan bistå deg eller din pårørende ved spørsmål om eller mistanke om demens

Støtteordninger og rettigheter

Ulike typer økonomiske støtteordninger. Lov og rettigheter.

Kompetanseheving for helsepersonell

Informasjon om kompetansehevende tiltak for personer som jobber innen helse- og omsorgstjenesten.

Nyheter om demens

Aktuelle nyheter om demens fra ulike nettsider

Arbeidsgruppen bak nettsiden har gjort mange søk på ulike kommuners nettsider og samlet sammen det mest nyttige og aktuelle i tråd med kommunens egne tjenester og tilbud. Nettsiden er gjennomgått av et utvalg personer i samarbeid med demensforeningen i Kristiansand. Disse har gitt verdifulle tilbakemeldinger. Det viktigste fokuset har vært at nettsiden er lett å navigere seg i, og ikke minst at tekstene er informative og forståelige. Net

VELKOMMEN TIL Å DELTA PÅ EN DIGITAL ERFARINGSSAMLING PÅ TEAMS, 22.03.23 FRA KL 14.00-15.00

Hensikten med samlingen er erfaringsutveksling på tvers mellom kommunene. Samlingen er lavterskel og åpen for alle som jobber i demensomsorgen og som har fokus på demensforløp i egen kommune. Har du ikke mottatt en invitasjon på Teams. Send mail til:

anne-marte.klem@kristiansand.kommune.no

VELKOMMEN TIL NETTVERKSSAMLING 19. APRIL I LINDESNES

Vi planlegger et nytt arrangement for ressurspersoner i demens og ledere i Agder vest kommunene. Samlingen blir igjen en workshop hvor vi denne gangen ønsker å sette søkelys på velferdsteknologi

Til samlingen har vi invitert med oss KS koordinator i Agder, Christina H. Paulsen og Silje Marie Jensen, prosjektleder IKT senior Agder. Vi ønsker også å dele suksesshistorier ved bruk i kommunene til inspirasjon, så dersom du kjenner til en suksess, meld gjerne inn.

Påmeldingsfrist for samlingen er: 11.04

Velkommen til nettverkssamling om gode demensforløp!
Tid: 19.04.23, 09.30-14.30
Sted: Lindesnesgården

Tema for samlingen: Velferdsteknologi

– vi ser nærmere på ulike modeller i Agder vest

Christina Hagtvedt Paulsen (KS nettverkskoordinator i Agder) og Silje Marie Jensen (prosjektleder IKT senior Agder) vil presentere og delta på dagen sammen med oss

Vi diskuterer : Hvorfor ta i bruk velferdsteknologi? Hvordan går man frem for å ta i bruk teknologi? Hva finnes av teknologi i kommunene? Fordeler og ulemper? Hvilke suksesshistorier har vi?

Hold av datoen, og inviter gjerne kolleger og samarbeidspartnere som er involvert i arbeid med demensforløp i din kommune, gjerne med fokus på teknologi! Endelig program sendes ut nærmere nettverkssamlingen.

TID FOR HANDLING

Helsepersonell kommisjonens rapport ble publisert 02.02.2023.

Gunnar Bovin og hans arbeidsgruppe har jobbet et år for å etablere et kunnskapsgrunnlag og forslå treffsikre tiltak i årene fremover for å utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert personell i helse- og omsorgstjenestene, både på kort og lang sikt. Du kan lese rapporten her:

[NOU 2023: 4 - regjeringen.no](#)

KOMPETANSEHEVING – DEMENS

Med et økende antall personer med demens og pårørende, blir det enda viktigere med fokus på god kompetanse om demens blant helsepersonell. Det blir nå tilbud om videreutdanning for både helsefagarbeider og sykepleier/ergoterapeut/fysioterapeut etc.

Kompetansehevende tilbud om demens i Agder:

- Fagskolen i Agder ønsker å starte opp videreutdanning i demens for helsefagarbeidere høsten 2023. Mer info kommer etter hvert. Ved spørsmål og interesse, ta kontakt med: line.hansen@aof-fagskolen.no
- Videreutdanning demens bachelor – UIA:
[Demensomsorg 1 - Forståelse av demens og rammefaktorer som påvirker demensomsorgen - Universitetet i Agder \(uia.no\)](#)
- Demensomsorgen ABC i Agder:
[Kristiansand kommune - ABCAgder](#)

VELKOMMEN TIL Å DELTA PÅ LUNSJWEBINAR (PÅ TEAMS) MED FOKUS PÅ «RETT» TILTAK TIL «RETT» TID – DEMENSFORLØP

Webinarene arrangeres av USHT Øst (Oslo, Viken og Innlandet) og er åpne for alle. De annonseres på [Kompetansebroen - Portal for kunnskapsdeling i helsetjenesten](#)
[Kompetansebroen](#)

Det siste webinarer er om velferdsteknologi 20. april fra kl. 11-11:45.

ÅPEN FAGDAG I DEMENSOMSORG, 26. APRIL I GRIMSTAD KULTURHUS

UiA

Invitasjon til fagdag i
Demensomsorg
26. april kl 8.30-15.00
Grimstad kulturhus

Begrenset antall plasser. Plass tildeles etter først-til-mølla prinsippet. Fagdagen er gratis. Det vil bli servert kaffe og en enkel lunsj.

Fra programmet

Velferdsteknologi i demensomsorg - muligheter og begrensninger
Professor Morten Goodwin, UiA

Demenscoret, Arendal
Merete Haslund, Irén Matheussen og Leif Flino Müller

Utfordrende adferd og bruk av TID-modellen
Lege og forsker Bjørn Lichtwarck, Sykehuset Innlandet

Påmelding

Påmeldingsfrist: 14. april

Det vil også bli informasjon om status innen fagfeltet og mulighet for å møte andre med interesse for faget.

UiA arrangerer i samarbeid med Statsforvalter åpen fagdag i Demensomsorg.

Morten Goodwin presenterer velferdsteknologi i demensomsorgen. Vi får også høre om oppstart og organisering av demenscoret i Arendal. Siste del av dagen vil lege og forsker, Bjørn Lichtwarck lære oss mer om utfordrende atferd og TID-modellen.

Det er begrensete plasser og første mann til mølla!
Påmeldingsfrist: 14. april

NYTTIGE NETTSIDER

[Aldring og Helse – For en bedre alderdom](#)

[Demensplan 2025 - regjeringen.no](#)

[Demens - Helsedirektoratet](#)

[Veiviser demens - Veiviser demens \(aldringoghelse.no\)](#)

Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester
AGDER (vest)

Kristiansand, 13.03.23

Anne-Marte Stubhaug Klem

Fagkoordinator i demens, Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester Agder (vest)

Tusen takk for samarbeidet i 2022! Ønsker dere alle en riktig god jul og et godt nyttår!!

Kristiansand, 14.12.2022

Anne-Marte Stubhaug Klem

I samarbeid med kommunene i Agder vest og Helsedirektoratet ønsker vi i USHT å bistå med å skape gode demensforløp. Det vil i tiden fremover bli en stor økning av antall personer med demens. Personer med demens og deres pårørende trenger god oppfølging gjennom økt kunnskap, gode systemer og tiltak. Målet er at innbyggere skal sikres rett tjeneste til rett tid og at ansatte de møter følger [nasjonal faglig retningslinje om demens](#) og rådene i [veiviser demens](#).

I samsvar med dette arbeidet vil vi sende ut nyhetsbrev til inspirasjon og motivasjon. Nyhetsbrevet vil komme 4 ganger årlig.

Demensplan 2025 har følgende mål:

«Et mer demensvennlig samfunn»

1. Personer med demens og deres pårørende fanges opp til **rett tid** og sikres **gode og tilpassede tjenester**.

2. Personer med demens og deres pårørende **sikres medbestemmelse og deltakelse** i et demensvennlig samfunn, slik at de kan leve **aktive og meningsfulle liv** med fysisk, sosial og kulturell aktivitet som er tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov.

3. **Økt forskning og kunnskap om forebygging og behandling** av demens

Nettverkssamling i Farsund

På høstens interkommunale nettverkssamling i Farsund var det betydelig engasjement og god stemning. Hovedfokuset under samlingen var oppfølgingen i kommunene etter en demensdiagnose. Mange deltakere delte verdifulle erfaringer om dette temaet. I tillegg hadde vi gleden av å få besøk av representanter fra Pasient- og brukerombudet. De understreket viktigheten av å involvere pårørende og brukere i arbeidet med å utforme gode tiltak for personer med demens.

Datoer for neste års nettverkssamling for ressurspersoner i demens:

PÅRØRENDESTØTTE DEMENS

Et helt fersk e-læringskurs utarbeidet av helsedirektoratet i samarbeid med aldring og helse og nasjonalforeningen. Kurset er utviklet for å gi informasjon, råd og støtte til pårørende til personer med demens. Hensikten med e-læringen er å bidra til at pårørende får grunnleggende kunnskap om demens, tilbud og tjenester. E-læringen gir også informasjon om lovgiving og pårønderettigheter. Den skal bidra til å gi pårørende støtte til å kunne ivareta seg selv. Kurset skal være et supplement for pårørendeskole og samtalegruppe og består av 6 ulike moduler med disse temaene: demens, å bli pårørende, rettigheter og tilbud, hverdagslivet, atferdsendringer og å ta vare på seg selv.

Sjekk ut kurset her: [Pårørendestøtte – demens - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Det er også laget et eget hefte som kan lastes ned her: [Pårørendestøtte-demens - ALDRING OG HELSE - Nasjonalt senter](#)

KOMPETANSELØFT 2025

Kompetanseløft 2025 er regjeringens plan for rekruttering, kompetanse og faglig utvikling i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten. Målet med Kompetanseløft 2025 er å bidra til en faglig sterk tjeneste og til å sikre at den kommunale helse- og omsorgstjenesten og den fylkeskommunale tannhelsetjenesten har tilstrekkelig og kompetent personell.

Her er tre gode tiltak; ABC opplæring i demensomsorg, videreutdanning i demensomsorg og opplæringsside om munn- og tannhelse. Les mer under.

Demensomsorgens ABC

Det er utarbeidet gode nasjonale retningslinjer om demens, vi er har en veiviser demens som gir oss anbefalinger og råd og en Demensplan 2025 som peker på viktige satsningsområder for demensarbeidet, men for å forstå disse dokumentene trenger man en viss grunnkompetanse. Demensomsorgens ABC bygger på føringer i nasjonalfaglig retningslinje om demens og har satt disse føringene i et forløps perspektiv. I ABC opplæringen får man større forståelse av hvilke tjenester man skal gi til PMD. Det er et stort fokus på personsentrert omsorg og miljøbehandling og det er et bærende element gjennom hele opplæringen.

USHT Agder vest ønsker å legge til rette for ABC fagseminarer vest i Agder kommunene. For påmelding og spørsmål, ta kontakt med vår ABC koordinator: ILL@kristiansand.kommune.no

Videreutdanning i demensomsorg

Første kull i Agder er snart ferdig med videreutdanning i demensomsorg. Hurra! Videreutdannelsen består av 3 moduler med 10 studiepoeng hvert semester.

Målgruppen for videreutdanningen er ansatte i en kommune på Agder. Opptakskravet er tre-årig helse- eller sosialfaglig profesjonsutdanning på bachelornivå.

Demensomsorg 1 – Forståelse av demens og rammefaktorer som påvirker demensomsorgen starter opp igjen høsten 2024. Søknadsperiode er 1. mars-1. juni.

For mer info, les her: [Demensomsorg 1 - Forståelse av demens og rammefaktorer som påvirker demensomsorgen - Universitetet i Agder \(uia.no\)](#)

Til våren starter det opp [Demensomsorg 2 - Utøvelse og metoder i utredning og omsorg for personer med demens - Universitetet i Agder \(uia.no\)](#). Det er ikke krav om at du har tatt Demensomsorg del 1 for å få opptak på Demensomsorg del 2.

Munn- og tannhelse

Alle mennesker har behov for og rett til, daglig munnstell.

Stadig flere eldre har egne tenner, og mange har i tillegg omfattende tannerstatninger som krever daglig stell. Det kan være mange årsaker til at vi etter hvert ikke kan opprettholde god munn- og tannhelse selv. Vi erfarer i våre tjenester at det ikke alltid er lett å komme i mål daglig munnstell. Det kan være ulike årsaker til dette. Munnstell blir ikke alltid diskutert når pleieplaner utarbeides, og dokumentasjon blir ofte nedprioritert.

USHT Agder øst og vest har i samarbeid med Agder tannhelsetjeneste laget opplæringsfilmer for helsepersonell som jobber i kommunehelsetjenesten. Sjekk gjerne ut vår opplæringsside og del med dine kollegaer: [Kristiansand kommune - Munn- og tannhelse](#)

Vips kurs

40 ansatte fra 12 kommuner i Agder deltok på kursholderkurs i VIPS praksismodell 28. og 29. november i Arendal. Janne Røsvik og Marit Mjørud fra nasjonalt senter for aldring og helse holdt kursholdere og takket være økonomisk støtte fra statsforvalter, kunne vi tilby kurset gratis for kommunene.

En av kursdeltakerne var Monica Reisersølmen Vigre fra Grimstad kommune. Les hva hun svarte på følgende spørsmål:

Hva var din motivasjon for å delta på kurs i VIPS praksismodell?

Jeg har tatt en videreutdanning i demensomsorg og det var det første steget i å få økt kunnskap i personsentrert omsorg. Jeg ser virkelig nytteverdien av å jobbe personsentrert hvor fokuset er å se individet og ikke bare diagnosen. Den økte kunnskapen har motivert meg mye og jeg ser at det fungerer.

Hva tenker du personsentrert omsorg er?

Det må være å se det enkelte menneske og å skape gyldne øyeblikk.

Hva tenker du er det viktigste steget for å implementere VIPS praksismodell i avdelingen du jobber?

Det er kjempeviktig at ledelsen er med på laget. Hjelper, støtter opp og legger til rette for at modellen kan implementeres. Det viktig å skape en felles forståelse og en felles visjon som er lik hos lederen og de ansatte.

Les mer om VIPS praksismodell her:

[VIPS praksismodell \(VPM\) - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Kurset handler om utredning av demens i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, fortrinnsvis i samarbeid mellom fastlegen og hukommelsesteam, eller ved sykehjemslegen. Kurset beskriver i tillegg de vanligste demenssykdommene og hovedtrekk i oppfølging og behandling av personer med demens og deres pårørende. Kurset er godkjent opplæring av den norske legeforeningen. Kurset er tilgjengelig på aldring og helse og er åpent for alle. [Basal demensutredning for leger - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

Nasjonalt senter for aldring og helse (Aldring og helse) har utviklet kurset i samarbeid med Helsedirektoratet. Det bygger på Helsedirektoratets Nasjonal faglig retningslinje for demens, som gir føringer for utredning og oppfølging av personer med demens.

NYTTIGE NETTSIDER

[Aldring og Helse – For en bedre alderdom](#)

[Veiviser demens - Veiviser demens \(aldringoghelse.no\)](#)

[Verktøykasse demens - Nasjonalt senter for aldring og helse](#)

[Demensplan 2025 - regjeringen.no](#)

[Demens - Helsedirektoratet](#)

Tusen takk for samarbeidet i 2023!

Ønsker dere alle etter hvert, en riktig god jul og et godt nyttår!!

Kristiansand, 30.11.23

Anne-Marte Stubhaug Klem

Fagkoordinator i demens, Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester Agder (vest)